

یکی از توصیه های محمد هاشمی: «برای شرایط فعلی تلویزیون، یکی از مشکلات این است که تولیدات به اندازه شبکه هانیست و یک برنامه چندین باز پخش دارد. باید کانال ها و ساعات پخش را متناسب با برنامه مناسب تنظیم کنیم. شبکه های ۶ یا ۸ ساعت در روز کار کنند. ساعت کار شبکه ها باید مقداری باشد که برنامه مفید برای جامعه دارند»

دوره ریاست محمد هاشمی رفسنجانی بر رسانه ملی چگونه گذشت؟

سال های دور و پرخاطره

آزاده باقری
روزنامه نگار

در ۳۰ ماه نخست پس از انقلاب سازمان صدا و سیما هفت رئیس به خود دید که به جز صادق قطب زاده که نخستین رئیس صدا و سیما بود و به مدت ۹ ماه این ریاست را بر عهده داشت،

شش رئیس دیگر این سازمان، نهایت توانستند سه تا چهار ماه بر کسوت ریاست باقی بمانند و جای خود را به رئیس بعدی می دادند تا این که بالاخره محمد هاشمی، برادر آیت... هاشمی رفسنجانی بر این مسند به عنوان هشتمین رئیس نشست و توانست ۱۳ سال از سال ۱۳۶۰ تا ۱۳۷۳ ریاست سازمان صدا و سیما را بر عهده بگیرد، به آن سامان بدهد، شبکه های پخش را گسترش دهد و بخش برون مرزی را به وجود آورد. با این حال وقتی به آن دوران نگاه می کنیم که بخش مهمی از آن را دوران جنگ در برگرفته و هنوز آن طور که باید کشور دارای ثبات نبوده، محمد هاشمی مسیری هموار در پیش رو نداشته و در مصاحبه هایش نیز به این نکته تاکید می کند.

محمد هاشمی اما تنها به دلیل آن که برادر مرحوم هاشمی رفسنجانی است، فردی شناخته شده نیست، بلکه او سیاستمداری تحصیل کرده است که تحصیلات عالیه خود را در دانشگاه برکلی کالیفرنیا گذرانده بوده و تا قبل از آن که ریاست صدا و سیما را بر عهده گیرد معاون رئیس جمهور و معاون نخست وزیر در دوران شهید رجایی بود و همچنین تجربه سرپرستی وزارت خارجه را نیز داشت. با وجود داشتن چنین سمت ها و مسؤولیت های سنگین و دشوار سیاسی؛ زمانی که دیده شد اوضاع ناپه سامان سازمان صدا و سیما را نمی توان مدیریت کرد و هر روز به آشفتگی آن اضافه می شود، طی حکمی در سال ۱۳۶۰ از او خواسته شد با وجود بی تجربه بودن و دانش کافی نداشتن در زمینه رسانه، ریاست این

آورده های صدا و سیما در دهه نوستالژی

یکی از مهم ترین اتفاقات آن دوران جنگ تحمیلی بود که صدا و سیما در زمان ریاست محمد هاشمی تلاش کرد تا برنامه های آموزشی خوبی را در زمان بمباران ها تولید کند که بسیار مورد توجه قرار گرفت و تاثیر گذار بود. علاوه بر این تاسیس شبکه سه سیما نیز از دیگر دستاوردهای ریاست ۱۳ ساله محمد هاشمی است. ضمن این که می توان به آغاز فعالیت برخی شبکه های استانی و برون مرزی نیز اشاره کرد. به جز آنچه گفته شد در این ۱۳ سال شاهد

ساخت و تولید سریال هایی از سوی صدا و سیما هستیم که در حال حاضر به سریال های نوستالژیک شناخته می شود. سریال های موفقی که در دوران خود مخاطب های بسیاری داشت و توانست این جعبه جادو بسیاری را با خود همراه کند. سریال های پاییز صحرا، سربدارانش و... از جمله این سریال های به یادماندنی دهه ۶۰ و ۷۰ هستند. اما یکی از سریال های پرتعداد خارجی که آن دوران بسیار محبوب بود سریال «دوراز خانه» نام داشت که بسیاری آن را به سریال اوشین می شناختند.

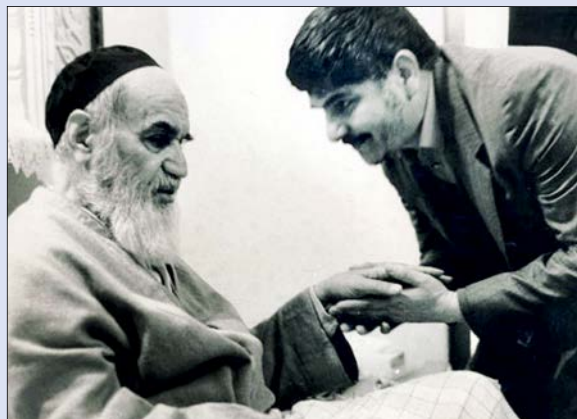
هاشمی در گفت و گویی که با خبرگزاری مهر در سال ۹۶ داشته گفته بود: «زمانی که من مسؤول صدا و سیما بودم ۱۳۷۰ قسمت سریال ساختیم و بهترین سریال هایی که ساخته شده در قیل و بعد از انقلاب مربوط به دوره من می شود. وقتی مسؤول سازمان شدم، فقط دو شبکه تلویزیونی داشتیم. پوشش شبکه دو، از نظر جمعیت در سطح کشور حدود ۳۰ درصد و شبکه یک حدود ۶۰ درصد بود.

پوشش سراسری تلویزیونی در سراسر کشور نداشتیم و نیاز به توسعه آن بود. وضعیت رادیو نسبت به تلویزیون بهتر بود و پوشش شبکه رادیویی حدود ۹۰-۸۰ درصد بود. نقاط کوری در مناطق کوهستانی داشتیم که پوشش رادیویی دریافت نمی شد.

محمد هاشمی در سال های آغازین دهه ۷۰ با توجه به انتظارات رهبری و جامعه مبنی بر تغییر رسانه ملی مطابق با اقتضائات دوران پس از جنگ، جای خود را به علی لاریجانی داد.

سازمان را بر عهده بگیرد. هاشمی در گفت و گو با روزنامه ایران در مرداد ۹۷ گفته بود: «بر اساس توصیه های امام و ویژگی های برنامه را طوری تبیین کردم تا برای مخاطب هم جذاب و هم آموزنده باشد. در تولید ۱۵ یا ۱۴ تا «چه» تعریف کردیم. مثلاً «چه چیز» برای «چه مخاطبی» «چه مقدار» «چه زمان» و... آن زمان ۱۵ تا ۱۶ گروه برنامه ساز داشتیم. گروه اقتصاد، سیاسی، فرهنگی و... آمدم آتن شبکه یک و دورا بین این گروه ها تقسیم کردیم. گفتیم مثلاً سهم گروه اقتصاد یک ساعت در هفته است و بقیه همین طور.»

چالش های صدا و سیما در دهه ۶۰

هاشمی در گفت و گو با مهر در سال ۹۶ صدا و سیما را در دوران ریاستش چالشی ترین دوران عنوان کرد و گفت: «دهه ۶۰ و دوران جنگ شاید یکی از چالشی ترین دوره های صدا و سیما در چند دهه اخیر بود؛ از اختلاف های اساسی بر سر پخش یک سریال و داستان آن تا پرداختن به موسیقی و خبر و اتفاقات دیگر که حل بسیاری از اختلافات به شخص اول کشور یعنی امام خمینی (ره) می رسید و ایشان درباره بسیاری از این موضوعات تصمیم گیری می کردند.» او همچنین یکی از مهم ترین مشکلات سیاسی و فرهنگی دوران ریاستش را به انصاف نیوز در سال ۹۸ این طور عنوان کرده بود: «یکی از مهم ترین مشکلات سیاسی و فرهنگی در آن زمان فشارها برای حذف زنان از رادیو و تلویزیون و بخش های خبری بود.» اما محمد هاشمی با حمایت هایی که از سوی امام خمینی (ره) داشت توانست بخش بسیاری از این معضلات را برطرف کند. با این حال او کسی است که به گفته خودش تاکنون به کنسرت نرفته و در خانه اش موسیقی نمی گذارد و حتی در دوران ریاستش هم نوار کاستی در خانه نداشته. از طرف دیگر با وجود داشتن ویدئو و علاقه به تماشای فیلم و سریال آنقدرها هم فرصت برای تماشای فیلم و سریال پیدا نمی کرده؛ یکی از سریال های محبوب وی که بسیاری از قسمت های آن را دیده از آن به عنوان سریالی با چاشنی طنز سیاسی یاد می کند سریال «سلطان و شبان» است.